

[Thestrup.]

have brudt. Vi er jo enige om, at restriktionerne skal væk — hvorfor dog så indføre dem på et nyt område?

Jeg har tidligere omtalt de følger, som reglerne i forslaget om udvidelse af huslejestop og uopsigelighed også for de nye lejligheder og reglen i § 34 om ophævelse af 10 års fristen ved misforholdsleje vil have for boligbyggeriet. Men desuden er disse regler et brud på de forudsætninger, hvorunder byggeriet i krigsårene er blevet holdt i gang. Det er ikke uden grund, at højesteretssagfører Bondo Svane i et foredrag fornylig karakteriserede de pågældende bestemmelser i forslaget som en art kontraktbrud fra statens side, idet man først havde givet byggeriet tilsagn bl. a. om „frit lejde“ overfor huslejestoppet, for derefter overfor de bygherrer, der i tillid dertil havde bygget, at ophæve det, når disse bygherrer havde opfyldt deres del af aftalen. Den højterede minister siger med en næsten henrivende åbenhed, at rigsdagen, da bestemmelsen om „frit lejde“ blev indført, antagelig fandt det nødvendigt at få det private byggeri forøget mest muligt, men således er det ikke længere, for nu kan de sociale boligelskaber klare byggeriet. Det forekommer mig at være noget i retning af at sige: når bygherrerne nu i tillid til det frie lejde er gået i fælden, lad os så benytte chancen! — Jeg håber, at rigsdagen ikke vil gå med dertil. Jeg kan ikke tro, at det ikke ad anden vej skulle være muligt at ramme misbrug, der er opstået i ly af disse bestemmelser.

Ved § 75, stk. 2, forbydes de frivillige overenskomster i bestående lejemål. Er dog virkelig dette stærke indgreb i kontraktfriheden nødvendigt? Når den gennemsnitlige husleje for førkrigslejligheder i tiden fra 1940 til 1947 kun er steget 5 pct. og en væsentlig del af denne forhøjelse må antages at hidrøre fra egentlige forbedringer, skulle det synes ganske upåkrævet.

Endnu mere betænkelig synes mig reglen i § 159, stk. 2, om at lejeforhøjelse, der er en følge af en efter 1. april 1942 indgået aftale, ikke kan gøres gældende overfor den lejer, med hvem der efter lovens ikrafttræden træffes aftale om lejemålsindgåelse. Jeg skal ikke gå ind på betænkeligheden ved det moment af tilbagevirkende kraft, der ligger i bestemmelsen, men det forekommer mig at være en af den art bestemmelser, der netop er egnet til at skabe processer og ødelægge et godt forhold mellem de to parter.

Ved §§ 70—73 indføres der huslejenavn

for hovedstaden og hvert af landets amter samt et for hele landet fælles huslejeråd. Grunden hertil angives at være den, at huslejelovgivningen har været — og også fremtidig vil blive — for indviklet for de kommunale råd at finde ud af. Den højterede minister anførte i sin fremsættelse, at navnlig de små kommuner viser sager fra sig, som de skulle tage sig af, og til gengæld tager sig af sager, som de skulle vise fra sig. Jeg tvivler naturligvis ikke på, at noget sådant er sket. Men er det dog ikke i almindelighed gået ganske godt? Min erfaring er i alt fald, at der i kommunalbestyrelserne og i sognerådene, også i de små kommuner, er repræsenteret en så praktisk sund forstand, erfaring og kendskab til livsforholdene det pågældende sted, at de ofte er bedre egnet til at skønne over sagerne i deres område end nogen anden myndighed. Jeg tror, det ville være klogt at lægge endnu mere ud til kommunalbestyrelsernes afgørelse. Vil man gøre noget for at hindre den art fejl, den højterede minister har omtalt, kunne man tillade en begrænset rekurs af disse afgørelser til domstolene. En ny række nævn og en ny statsinstitution med alle de udgifter, det medfører, og med en yderligere koncentration af magten hos et statsnævn er vi fra vor side ikke tilhængere af.

På eet punkt er mit parti enig med den højterede minister. Vi er modstandere af en huslejudligningsafgift til staten. Jeg kan dels tiltræde bemærkningernes udtalelser herom, dels sige, at en sådan afgift let kunne blive forløber for en almindelig alle boliger — også bolig i egen ejendom — omfattende boligskat.

Mit parti er af den opfattelse, at en socialisering af boligområdet ville være en ulykke. Vi ser sådan på bolignøden, at det er af afgørende betydning at få den bort. Vi forstår, at den virker for ødelæggende og demoraliserende til, at vi kan undlade at søge den effektivt bekæmpet. Vi anser det for udelukket, at den kan afhjælpes uden det private byggeri. Materialesituationen er jo i meget stærk bedring, værre er det med arbejdskraft. Vi vil fra vor side være med til at undersøge mulighederne og arbejde for alt, hvad der kan bidrage til rationalisering af byggeriet. Der må sikkert også kunne gøres noget i retning af omskoling af arbejdskraften. Vi vil endvidere være med til uden at forringe støtten til det sociale byggeri at bidrage til en større ligestilling mellem det private og det sociale byggeri. Det er afgørende nødvendigt, at byggeomkostningerne nedbringes, men det er ligeså